

Mehsuldar Qatın Alt Horizontlarında Neft-Qazlılıq, AYMT-nin (Anormal Yılınsak Mosama Təzyiqi) Məzaniyəndəri və Seismik-Geofiziki İnteqrasiya: Abşeron Yarımadası, Osnubi Xəzər Çökəkliyinin Qorب-Bortları və Kür Hərəkəti ilə Kompleks Tədqiqat

Xələsə

Abşeron yarımadası və Osnubi Xəzər çökəkliyinin qorب-bortlarında Mehsuldar qatın (MQ) alt horizontlarında lokal strukturlar daxilində neft-qazlılıq geniş məqyasda təsvirlənənə də, region üzrə cənub-qorب-istiqaməlli regional pəzəşk zonalarının geoloji-geofiziki parametrləri hələ də qeyri-müəyyəndir. Qala yatağı və Hövəz sinklinalı zonasındaki seysmik kəşfiyyat işləri, möhdud höcmlərə baxmayaraq, yüksək interpretasiya keyfiyyəti ilə səcildərək bu istiqamətdə daha geniş programın xərəfliyini üzə çıxarmışdır. Kəhən yataqlar üzərində aparılan seysmik tekrarlılıqlar Miosen-Oliqosen yaşlı çöküntilərin quruluşunu şəffaflaşdırmış, dörin təbəqələr üzərə relyef, fasilələr keçidlər və potensial kollektorların arealı barədə yeni xəritələndirmə aparmağa imkan vermişdir. Layların mehsuldarlığının qiymətləndirilməsində mədən geofiziki üsullar, xüsusən yan karotaj (laterolog) və mikroyan karotajının integrasiyası, düzəliş modelləri tətbiq olunduqdan sonra yüksək dəqiqlik nəticə vermişdir. Yer təkinin geobarik xüsusiyyətləri - sıxılılıq çöküntülərin toplanması, qeyri-keçiricilikli plastik sıxurların üstünlüyü və struktur-tektonik faktorlar - Aşağı Kür çökəkliyində AYMT-nin formalasmasında əsas aparıcı məzəniyəmlər kimi dəyərləndirilmişdir. Orta Kür çökəkliyi boyunca (təxminən 370 km) müxtəlif tektonik-sedimentoloji zonalar - qorبda Ceyrançöl zonası (plioen-dördüncü dörr çöküntülü) və Kiçik Qafqazın zonası (mezozoyun vulkanogen-çökəm, paleogen-holosen formasiya kompleksi) - kollektorların davamlılığı, möhürülsüzi qalınlığı və lay təzyiq zonallaşması baxımdan müqayisə edilmişdir. Tədqiqat MQ-nin alt paketlərində (Fasila, qismən podkirmək) ehtiyat potensialının sanballı olduğunu, lakin cənub-qorب-gönlü pəzəşk mənzərələrin hədəf spesifik modelləşdirilməsi, 3D seysmik, VSP, AYMT proqnozunun sıxılık-kalibrələmə (Eaton/Bowers) yanaşmaları ilə genişləndirilməsinin vacibliyini göstərməmişdir.